

Prædiken til julesøndag 2025

Salmer: 129,434,450,478,134,131,125,117,103

Håb – aktiv tålmodighed

Englesangen er forstummet.
Hyrderne er tilbage på marken og vise mænd redet hjem.
Verden viser sig igen fra sin vante side.
Men nu med et barn, der stolprer rundt.
Og så er alting jo alligevel nyt og forandret.

*Barndommens land
Tidens mælketand
Verden er ny for dit øje
Folk er to-tre meter høje
Så de må bøje sig
Ned til dig.*

Vi overgiver os til barnet.
Og begejstres over myrer og regnorme.
Før trådte vi dem bare ned.

*Verden er stor
Kaldes Moder Jord
Der findes børn der må flygte
Men du har intet at frygte
Ingen skal mishandle dig
Håber jeg.*

Der er også kommet en ny og større frygt: Ingen skal mishandle dig. Håber jeg.
Gid vi kunne sige: Lover jeg.
Men når verden viser sig fra sin vante side må vi nøjes med at håbe.

Det sker, at jeg beder konfirmanderne forestille sig, at de kommer andet steds fra i universet og nu er landet på den her planet.
Så smider jeg en stak aviser på bordet, og beder dem finde ud af, om planeten er venligtsindet eller fjendtlighetsindet.
Og giver dem også saks, limstift og et stykke karton delt i to af en midterstreg.

På den ene side skal de klistre de billeder af en venlig verden. På den anden side af en fjendtlig.

I kan godt regne ud, hvilken side de lettest udfylder.
For at kompensere og få lidt balance i det hele fylder de så nogle gange reklamebilleder ind på den venligtsindede side.
Selvom de godt ved, at det er snyd.

Der findes selvfølgelig gode billeder.
Især uden for aviserne. Det må prædikenen handle om en anden dag med en anden tekst.

For et par år siden havde en af konfirmanderne klippet en stor fed overskrift ud af Politiken og klistret på tværs hen over det hele: *Håb er ikke en strategi.*

Den lader jeg lige stå et øjeblik.

Matthæus' collage ligner tilsyneladende konfirmandernes.
Der er et billede af en kynisk konge og brutale soldater.
Døde børn.
Mishandlede forældre.
Ved første øjekast, kunne man tro, at Matthæus ligesom ofrer dem alle sammen for at fortælle Jesus frem.

Jeg tro ikke, det er sådan.
Matthæus er den jødiske evangelist og optaget af at få Jesus sat i spil i forhold til de gammeltestamentlige fortællinger.

Her flettede en kvinde i Egypten engang en kurv af siv og tætnede den med beg.
Hun lagde sin nyfødte søn i kurven og satte den ud i Nilens vand for at redde ham fra Faraos sværd.
I kender historien.
Moses blev reddet og undslap Farao, men kun for senere med sit eget liv som indsats at komme tilbage og træde op mod ham og føre sit folk ud af slaveri.
En historie om, at selv den værste Farao ikke kan slå friheden ihjel.
Nu lader Matthæus historien gentage sig med en Herodes.
Jesus undslipper.
Matthæus understreger sammenhængen ved at lade Jesus flygte til Egypten. For at de gamle ord skulle opfyldes: Fra Egypten kaldte jeg min søn.

Og Jesus vendte tilbage.

Denne gang blev det med livet som indsats.

Sådan fremhæver Matthæus en inderlig sammenhæng mellem jul og påske.

Langfredag får magthaveren endelig held til at mishandle ham og slå ham ihjel.

Og nu lukker han kærligheden og troen inde i en kold klippegrav og vælter en stor sten for.

Så, nu er det forbi med den!

Indtil påskemorgen.

Og sådan bliver det en fortælling om, at ja – verden er furet og misdannet af vold, men hvor meget kongen end raser, så kan han ikke slå håbet, drømmen og kampen for menneskelighed og frihed ihjel.

Håb er ikke en strategi.

Det tog vi så en snak om i konfirmandstuen.

Vi omtaler ofte håbet med et *kun*.

Vi kan kun håbe.

Departementschef Bertelsen importerede udtrykket fra USA: Hope is not a strategy.

Jeg fortalte dem så om en politisk skikkelse fra et andet land: Den tidligere tjekkiske dissident og senere præsident Václav Havel.

Han sad i fængsel og skrev – om håbet.

Håb er, skriver han, en åndens tilstand - ikke en verdenstilstand: Håb er [...] en åndens og hjertets orientering, der rækker ud over det umiddelbart levedes verden og er forankret et fjernere sted, bag dens grænser.

Håb er altså ikke optimisme, for den kommer af en afvejning af forholdene i den situation, man står over for.

Håbet er forankret i noget, som ligger udenfor al beregning. Jo mere ugunstig den situation er, i hvilken vi bekræfter vort håb, jo dybere er dette håb. Håb er ikke simpelthen optimisme. Det er ikke en overbevisning om, at noget vil gå godt, men en vished om, at noget giver mening – uden hensyn til hvordan det går. Jeg tror altså, at ... det håb henter vi så at sige andetstedsfra.

Håb er derfor vores vigtigste - nogle gange - eneste strategi.

Bibelen taler et sted som Havel – blot lidt mere knudret – når der står:

Håb er at håbe med håb mod håb.

Det vil sige at håbe på det, man ikke kan se.

Men med håbet ser vi ind i noget, vi må kalde Gud.

Og det er måske nok det vigtigste at få sagt. At håbet i sidste instans en åndens tilstand og ikke en verdenstilstand.

Men - konfirmander lader sig heldigvis ikke altid sådan overbevise. Det er meget godt med al den snak om håb, men hvad verden trænger til er handling.

Jeg har hørt andre unge sige det samme. Heldigvis.

Vi kan ikke bare krydse fingre og håbe på, at det går over og bliver bedre.

Eller endnu værre: Vi kan ikke bare stikke fingrene i ørerne og lukke øjnene og synge vores egne sange så højt, at vi drukner lyden fra alverdens ramaskrig og så håbe, at det hele er bedre, når vi åbner ører og øjne igen.

Verden har ikke brug for strudsetaktik.

Men, kunne jeg have sagt til konfirmanderne, verden har brug for det håb, som Gabriel Marcel skriver om i bogen *Håbets Metafysik*. Marcel var fransk filosof, dramatiker og musiker og fokuserede på menneskets kamp for at leve og overleve i vores teknologiske tidsalder. Han skriver, at sandt håb er *aktiv tålmodighed*.

Rigtigt håb er ikke for kujoner. Det er stædigt og handlekraftigt.

Og det bliver inkarneret i handling. I aktiv tålmodighed.

Her hos Matthæus bliver det på en julesøndag inkarneret i den lidt oversete julefigur Josef, som bringer barnet og dets mor i sikkerhed i det nu trygge Egypten.

Også sådan er Josef den håbefulde: gennem aktiv tålmodighed. Josef gør noget.

Han handler. Han finder veje og udveje.

Barndommens land

Nu er jeg en mand

Tit har jeg lyst til at love

Solskin og dejlige skove

Men der er lang vej igen

Sov min ven

Jo, der er lang vej igen.

Men Josef gav sig ud på den.

Vores børn må ikke flygte.

Vi behøver ikke.

Men der er børn og voksne nok her, der går for lud og koldt vand.

Men der er børn, der må flygte.

Vi kunne måske tage hul på den lange vej ved at gøre, hvad vi kan for at være Egypten for dem.

Vi kunne tage hul på at skabe et trygt sted her.

Hvor håbet og menneskeligheden kan overleve uden at blive talt sønder og sammen.

Så vil vi se ind i noget, vi må kalde Gud.

Ind i noget, hvor Gud sker i kød og blod.

Og selv når verden viser sig fra sin vante side er alting så alligevel forandret.

Kirkebøn:

Velsign hver far og mor, hvert barn i verdens skygge.

For angsten den er stor; giv fred og gør dem trygge!

Hjælp os i ét og alt at gå hvor vi bliver kaldt,

at være lys og salt til du forvandler alt.

Vi beder for din kirke og for os, som er i den.

Lad den altid gøre det levende befriende billede af Jesus gældende iblandt os.

Vi beder for Kong Frederik, Dronning Mary, Kronprins Christian, Dronning Margrethe og hele det kongelige hus.

Vi beder for regering og folketing og al øvrighed.

Vi beder for alle, der har mistet nogen, der var livet for dem.

Vær du selv vores og alle vore dødes lys, fred og velsignelse.

Amen.